

Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi, Korunması ve Aktarılması

Fatmagül Aslan¹, Zerrin Erkol², Yakup Gökhan Doğramacı³

¹Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adli Tıp Birimi / Çocuk İzlem Merkezi, Antalya

²Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Bolu

³Gaziemir Nevvar Salih İşgören Devlet Hastanesi, İzmir

ÖZET

Amaç: Günümüzde kişisel verilerin özellikle de sağlık verilerinin korunması, işlenmesi ve hangi koşullarda paylaşılabilirliği gibi konular kişilerin temel haklarından sayılmaktadır. Ülkemiz bu konudaki uluslararası düzenlemeleri takip etmiş ve gecikmeli de olsa ulusal hukukuna uyarlamıştır. Çalışmada; kişisel sağlık verileri kavramı, kavramın ulusal ve ulus üstü hukuktaki yeri ile uygulamadaki aksaklıklar incelenmiştir.

Yöntem: Kişisel sağlık verileri kavramının günümüze kadar nasıl evrildiği araştırılarak tıp hukuku ve hasta hakları açısından işlenmesi, korunması ve aktarılması durumları incelenecektir.

Bulgular: Günümüzde insan haklarının korunması bilinci ile paralel olarak kişisel verilerin korunmasının önemi gündeme gelmiş; uluslararası pek çok sözleşme ve bildirge yayınlanmıştır.

Kişisel Sağlık Verileri, veri koruma mevzuatına sahip birçok ülkede ve uluslararası düzenlemelerde, özel bir veri türü olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde de özel nitelikli kişisel verilerden olan sağlık verilerinin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi ve aktarılması yasaktır. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilmektedir.

Ceza Kanunumuz'da (TCK) kişisel verilerin hukuka aykırı olarak oluşturulması, kullanılması ya da açıklanması ve verilerin yok edilmemesi eylemleri ayrı maddeler halinde düzenlenmiştir. Özellikle TCK'nın 138. maddesinde, yasal süresi dolmasına rağmen kişisel verileri sistem içinden yok etmekle görevli olan kişilerin bu görevlerini yerine getirmemeleri durumu suç olarak düzenlenmiştir.

Sonuç: İnsan doğası gereği özgür bir varlıktır ve bilgilerinin isteği ve rızası dışında işlenmesini istemez. Özellikle kişisel sağlık verileri, sağlık hukuku başta olmak üzere hasta mahremiyeti, tıp etiği ve hekimin sır saklama yükümlülüğü ile birlikte değerlendirildiğinde daha özel ve hassas bir hal almaktadır. Yaşamlarının belli bir kesitinde hukuka uygun bir biçimde de olsa bazı kişisel bilgileri veri şeklinde çeşitli sistemlere girilen bireylerin bu kişisel bilgilerinin bir zaman sonra bu sistemlerden çıkartılması uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kişisel sağlık verileri, hasta hakları, tıp hukuku